

Земята имала два краища, единътъ тамъ дето изгрѣва слънцето, а другиятъ — тамъ дето залязва; задъ крайщата било безбрѣжно море. По срѣдата на земята се намиралъ Божи Гробъ. Ако човѣкъ трѣгне още отъ дете, той можалъ да стигне края на земята на стари години и да види де живѣять самодивитѣ, змейоветѣ и пр.

Водата се ползува съ по-голѣма почитъ отъ земята и грѣхота било да се замръсватъ рѣкитѣ и воднитѣ извори. Около водитѣ, па и съ самата вода, ставатъ много обредности. За изворитѣ и чешмитѣ сѣществуватъ много легенди: тѣ се славятъ ту като самодивски, ту като хайдушки.

Представата на хората за морето е, че то е огромно и на мѣста бездънно езеро, въ което се вливатъ водитѣ отъ всички рѣки и отъ тамъ по незнайни пѣтища се връщатъ пакъ къмъ изворитѣ си.

Като е дума за водата, нека отбележимъ и нѣкои други вѣрвания и обичаи свързани съ нея. Кога нѣкой минава край чешми, кладенци или извори, забелязва множество рѣзхвърлени разноцвѣтни парцалчета отъ горни и долни дрехи. Тия парцалчета се принасятъ отъ суевѣрни нѣкои мѣстни жители или минавачи, като даръ за умилостаняване на водния духъ. Споредъ народнитѣ повѣрия, всѣки воденъ изворъ има свой *стопанинъ*, единъ видъ пазителъ, въ образа на нѣкое животно или на сѣнка съ свѣрхчовѣшки свойства. Имено въ знакъ на почитание къмъ него и отъ страхъ да ги не сполети зло, се оставятъ тия предмети при водния изворъ. Съ сѣщата целъ, кога нощемъ отиватъ за вода на извора, пазятъ най-голѣма тишина, за да не безпокоятъ водния духъ. Въ народнитѣ приказки и повѣрия често се среща думата *мълчална* (мълчелива) вода. Подъ това наименование минава водата, която донасятъ обикновено млади невѣсти или моми при пълно мълчание, т. е. безъ дума да продуматъ кога отиватъ и се връщатъ отъ вода. Съ подобна вода на примеръ посрещатъ невѣстата въ дома на мжжовитѣ роднини следъ вѣнчавката. Съ мълчелива вода месятъ обредни хлѣбове, правятъ магиитѣ, приготвятъ лекарствата и пр.

Хората вѣрватъ още, че има и *жива вода*, която съживява умрелитѣ и подмладява остарѣлитѣ. Тя се наричала въ една пропасть на край свѣта, дето било